Laikraksts LATVIETIS www.laikraksts.com

Austrālijas pirmais latviešu elektroniskais nedēļas laikraksts latviešiem pasaulē — An Australian newspaper for Latvians worldwide

Nr. 625 **2020. gada 25. novembrī** TĪMEKLĪ ISSN 1837-6991

Published by Sterling Star Pty Ltd — PO Box 6219, SOUTH YARRA, VIC 3141, AUSTRALIA — Email: redakcija@laikraksts.com

FOTO Ilze Nāgela

Kastaņas zied Melburnā novembrī.

Valsts prezidents Egils Levits

Runa Latvijas Republikas proklamēšanas 102. gadadienā

Dārgā Latvijas tauta!

Šogad ārkārtas situācijā mēs savas valsts dibināšanas svētkus svinam klusāk nekā citkārt. Uz laiku esam spiesti palēnināt savu dzīves tempu. Tas nevienam nav viegli. Taču tas ir nepieciešams, lai glābtu dzīvības un sargātu veselību, lai neļautu ekonomikai vēl straujāk slīdēt lejup. Var teikt droši – nākamajā gadā šī pasaules krīze tiks pārvarēta.

Tomēr tikpat nozīmīgi, kā vienmēr, mūs uzrunā vārdi *Dievs, svētī Latviju!* Tā ir mūsu tautas lūgšana, un tie ir mūsu tautas gribas un spēka vārdi. Dziesma, kas pirms simt gadiem pēc Satversmes sapulces lēmuma kļuva par mūsu valsts himnu.

„Laid mums tur laimē diet,“ skan himnas vārdi. Šķiet, neatbilst šim lai-

Turpinājums 15. lpp.

Arhibīskape Lauma Zušēvica

Lūgšana 18. novembrī

LATVIJAS EVAŅĢĒLISKI LUTERISKĀ BAZNĪCA PASAULĒ SVEIC LATVIJAS VALSTS SVĒTKOS UN MŪSU TAUTAI IZLŪDZAS DIEVA SVĒTĪBU, VESELĪBU, DROSMI UN MĪLESTĪBĀ APLIECINĀTU CERĪBU!

LATVIJAS EVANĢĒLISKI LUTERISKĀ BAZNĪCA PASAULĒ

Svētais, Visvarenais, Labais Dievs! Tu esi visur pasaulē. Tu mājo katra latvieša sirdī un mūs vieno tautā, kas dzīvo daudzās vietās, bet vienoti lūdz:

„Dievs, svētī Latviju!“ Kaut esam spiesti distancēties, Tu māci, kā attālums zūd, Tev un citiem tuvojoties lūgšanās. Turpini mūs svētīt, lai mēs atklātu, ko katrs varam darīt, lai vēl stiprāka augtu mūsu tauta! Piestājies jo sevišķi tuvu katrai mātei, tēvam, ģimenei, draudzei, organizācijai Latvijā un pasaulē, visiem, kas strādā un lūdz par mūsu latviešu bērniem, lai katrs izjustu, cik dārgs mantojums šī zeme, kas ir arī viņu.

Tu jau esi dāvājis gudrību un ar tautas mīlestību svētījis tik daudzus. Paldies! Lūdzam, turpini svētīt Latvijas Valsts prezidentu Egilu Levitu, Saeimas deputātus, Baznīcas, mācību iestādes, slimnīcas, aprūpes centrus, uzņēmumu vadītājus un darbiniekus, lai vienotiem spēkiem atvairītu jebkādu ļaunumu!

Turpinājums 15. lpp.

Saturs

Austrālijas ziņas 2, 4, 5, 6, 7
Latvijas ziņas 1, 8, 9, 10, 11, 14, 15
Latvieši pasaulē 1, 2, 14
Redakcijā 3, 6
LV prezidents 1, 15
Arhibīskape Lauma Zušēvica 1, 15
Harijs Valdmanis 2
Jānis Purvinskis 2
Astra Kronīte 4, 5
Kolvins Makfersons 6
Lilita Miķelsone 7
Ļena Rumpe 7
Māris Brancis 8, 9, 15
Aiva Streļča 10, 11
Guntars Saiva 12, 13
Toms Pāvils 14
Datumi 15, 16
Sarīkojumi, ziņojumi 16
Eiro kurss 16

9 771837 699002

Valsts svētku nedēļa Norvēģijā

Pandēmijas dēļ šogad nevarēja notikt Valsts svētku akti un citi sarīkojumi.

To vietā Latvijas vēstniecība Norvēģijā vēstnieces **Judītes Dobeles** vadībā bija sarūpējusi plašu, vispusīgu programmu tīmeklī, visas nedēļas garumā. Viņai, protams, bija palīgi – darba rūķi, lai to sarūpētu. Programma sākās **11. novembrī,** – Lāčplēšu dienā ar vēstnieces uzrunu, filmu un citu dienai piemērotu programmu.

Turpmākajās dienās bija intervijas gan ar vietējiem veclatviešiem, gan jaunlatviešiem un citiem sabiedriskiem un politiskiem darbiniekiem, gan latviešiem, gan norvēģiem. Protams, netrūka arī kultūra, filmas, izstādes, drāma. Katrs varēja atrast to, kas interesēja.

Programma noslēdzās Valsts svētku dienā, 18. novembrī, ar Prezidenta runu, vēstnieces, konsulu un citu amatpersonu apsveikumiem. Bija aizvadīta vispusīga, bagāta Latvijas nedēļa, šogad savādāka nekā citus gadus, bet ļoti interesanta un patīkama.

Sirsnīgs paldies visiem, kas to sarūpēja.

Harijs Valdmanis,
Oslo
Laikrakstam „Latvietis“

Latviešu Biedrības pilnsapulce Pertā

Beidzās ar atsvaidzinātu valdi un priecīgāku skati uz nākotni

Svētdien, **8. novembrī,** Pertas Latviešu Biedrības biedri bija pulcējušies, lai savā gadskārtējā pilnsapulcē pārrunātu biedrības pagājušā gada notikumus un plānotu nākamā gada darbību. Daugavas Vanagu kluba telpās bija sanākuši Latviešu biedrības locekļi – jāsaka kuplā skaitā, jo pārstāvēja 30% no visiem biedriem.

FOTO Jānis Purvinskis

Latviešu Biedrības Rietumaustrālijā valde 2020/21.g.. No kreisās: Līva Ulmane; Jānis Kukuls un Rita Džonsona; Juris Martinskis un Jānis Purvinskis.

Atklājot sapulci Latviešu biedrības priekšniece **Līva Ulmane** vispirms aicināja ar klusuma brīdi atcerēties pagājušā gadā, mūžībā aizgājušos biedrus. Pēc klusuma brīža priekšniece īsumā apskatīja, ko biedrība pagājušā gada gājumā bija veikusi. Pertā Latviešu biedrības, tāpat kā arī visu citu organizāciju darbību, *Covid-19 pandemija* bija stipri ierobežojusi, un mēs gan varējām tikai noturēt *Draudzīgā Aicinājuma / de jure atceri,* un valodas klase arī varēja ierobežoti atzīmēt Līgo svētkus. Zupu pusdienas un no Latvijas atvestās filmu izrādes, diemžēl, ierobežojumu dēļ šogad izpalika.

Par sapulces vadītāju ievēlējām **Jāni Vucēnu,** kuram šis postenis liekās jau norādīts uz visiem laikiem, un kad ievēlējām **Jāni Purvinski** sekretāra amatā, sanāksme varēja iet uz priekšu.

Pēc pagājušā gada pilnsapulces protokola Nr.76 nolasīšanas un protokola pieņemšanas, Revīzijas Komisijas ziņojumu nolasīja Jānis Vucēns: pēc dokumentu pārbaudes visi ieraksti ir bijuši kārtīgi vesti, labi iegrāmatoti un saskan ar uzrādītajiem dokumentiem.

Sekoja Biedrības priekšnieces un valdes vēlēšanas. Tā kā priekšnieces postenim bija tikai viena kandidāte, tad aklamācijas kārtībā par biedrības priekšnieci atkal ievēlējām **Līvu Ulmani,** bet biedrības valdē tāpat aklamācijas kārtībā ievēlējām **Juri Martinski, Ritu Džonsoni, Jāni Kukuli** un **Jānis Purvinski.** Revīzijas Komisijā palika **Jānis Vucēns.**

Nākamā gada budžetu pieņēmām ar iztrūkumu, jo niecīgo bankas interešu dēļ, mūsu ienākumi arvien samazinās. Tomēr mums iespēju robežās jāturpina pastāvēt un jāuztur Latviešu Centrs Pertā, jo bez tā nebūs arī latviešu kopienas. Nākamā gada darbībai sanāksme nolēma atbalstīt tikai *Draudzīgā Aicinājuma* un *de jure atceri* un iespēju robežās Jāņu sarīkojumu.

Purvinskis ziņoja, ka viņa vadītā pieaugušo latviešu valodas klase darbojas sekmīgi ar labu skolēnu skaitu. Darbība notiek divas reizes mēnesī, kur viņš māca gan latviešu valodu, gan arī Latvijas vēsturi un latvieši tautas tautas tradīcijas.

Viens svarīgs darbs nākamā gada valdei biedrības darbā būs piesaistīt mūsu jaunos biedrus.

Kaut pilnsapulce sākās ar ļoti skeptisku ieskatu nezināmā nākotnē, beidzās ar atsvaidzinātu valdi un priecīgāku skati uz nākotni.

Jānis Purvinskis
Laikrakstam „Latvietis“

Published by Sterling Star Pty Ltd
ABN 54053671855

Redakcija / Editorial Office:
Sterling Star
PO Box 6219
SOUTH YARRA, VIC 3141
AUSTRALIA

Tel/fakss: (03) 98273753
redakcija@laikraksts.com
latvietis@netspace.net.au

www.laikraksts.com

Editor: Dr. Gunars Nagels
Associate Editor: Ilze Nagela

Abonēšanas cena drukātam laikrakstam: $55 par 10 numuriem, $105 par 20 numuriem vai $260 par 52 numuriem ar piegādi Austrālijā. Čekus rakstīt uz vārda: **„Sterling Star Pty Ltd“.**

Sludinājumu cena: $7 par 1 cm telpu vienā slejā vienā numurā.

Content and design:
© Sterling Star 2020.
All rights reserved.

Tīmeklī/Online ISSN 1837-6991
Abonētājiem/Print ISSN 1837-6983

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ne katrā gadījumā atbilst redakcijas viedoklim, un redakcija par tām neuzņemas atbildību. Redakcija patur tiesības manuskriptus un fotogrāfijas rediģēt. Laikraksts honorārus nemaksā.

Redakcijā

Sveicināti, lasītāji!

Latvija un Austrālija turpina iet pretējos virzienos cīņā ar *Covid-19*. Latvijā katru dienu apstiprina simtiem jaunu inficēšanas gadījumu, kamēr Austrālijā var uz pirkstiem saskaitīt jaunos gadījumus. Tas nav apturējis daudziem Latvijā izrādīt savu necieņu pret līdzcilvēkiem, izsakot neapmierinātību ar masku valkāšanas noteikumiem. Pat Valsts svētku vakarā pie Brīvības pieminekļa skaļi pastāvēt uz savām tiesībām citus inficēt.

Šie *„drosminieki“* apgalvo, ka nebaidās no *„viltus vīrusa“*, bet kaut kādi nav sapratuši, ka masku valkāšana ir pārsvarā, lai citus aizsargātu. Kā zināms, cilvēkam pēc inficēšanās ar *Covid-19* var neparādīties uzreiz simptomi, bet tomēr var citus aplipināt, kamēr pats vēl liekas pilnīgi vesels.

Laimīgā kārtā, Latvijai ir Eiropā gandrīz labākais rādītājs, mērot kopējo visā pandēmijas laikā inficēto skaitu uz miljons iedzīvotājiem – 6 800. Tikai Norvēģijai un Somijai ir labāki rādītāji. Salīdzinājumā, Luksemburgā un Beļģijā

Turpinājums 6. lpp.

2021. GADA
KALENDĀRS

Vārda dienu kalendārs ar Latvijas Republikas svētku un atzīmējamām dienām

ILZE ŠĒNBERGA NĀGELA

Ziedi, ziedi vēl...

Cena $35 (+$10 piegāde Austrālijā).
PO Box 6219, South Yarra, Vic. 3141
redakcija@laikraksts.com
Čeki rakstāmi: „Sterling Star“
Katrs mēnesis ir uz divām A4 lapām.

Latviešu Ciema mājas pārdošanā

Melburna ir pārdzīvojusi briesmīgo *COVID-19* gadu, un ir pagājušas vairāk nekā 20 dienas kopš ir atrasts pēdējais inficētais cilvēks. Šajā laiku Latviešu Ciemā neviens nesaslima ar *COVID-19*.

Drošības dēļ Aprūpes nams ir slēgts viesiem, bet radi un draugi drīkst satikties ar nama iemītniekiem speciāli ierīkotā viesu istabā, kur caur stikla logu var ērti sarunāties un nodot ziedus, gardumus un drēbes. Ciemā nodarbības ir arī atgriezušās, kaut gan ierobežotā veidā.

Pārdošanā ir astoņas mājas; dažas no tām ir skaisti pārbūvētas un nocenotas no $280 000 līdz $350 000, citas var pārbūvēt pēc pircēju vajadzībām.

Visām mājām ir *strata title* klasifikācija, un tās ir būvētas skaisti koptā dārzā starp bērziem un ozoliem, kā arī vietējiem kokiem un krūmiem. Mājiņu dārziņos netrūkst augļu koku un krāsainiem ziediem pušķotas puķu dobes.

Tuvāko informāciju variet saņemt no ciema pārvaldnieces Ingrīdas Hawke:
60 Fraser Cres, Wantirna South, VIC 3152, Tālr.: 03 9800 2977,
e–pasts: administration@latvianfs.org.au

Valsts Svētku svinības Adelaidē

Karogu ceremonijas un Akts

Ņemot vērā, šī gada sabiedriskos un personiskos dzīves traucējumus dēļ *Covid-19* vīrusa izplatīšanos, bija prieks redzēt, ka latviešu organizācijas Adelaidē tomēr šķēršļus pārvarēja, un norīkoja Valsts svētku 102. gada dienas atceri tik plašā mērogā.

Sestdienā, **14. novembrī,** pulcēšanās iesākās plkst. 13.30 ar Adelaides Latviešu skolas vadīto karogu uzvilkšanas ceremoniju. Aktivitātes vadīja skolas pārzine **Mārīte Rumpe.** Īpašs šogad, jo šajā pašā laikā notiek NAIDOC *(Nacionālā aborigēnu un salinieku atzīmēšanas komiteja)* nedēļa, bija bērnu un skolotāju deklamētā deklarācija gan latviski, gan angliski, ka atrodamies uz Pirmo Nāciju zemes.

Sekoja maza programmiņa, kurā **Ēriks Švarcs** un pārzine pati noskaitīja divus patriotiskus dzejoļus. Ulda Ausekļa *Dzejolis par karogu* sevišķi aizkustināja ar savu vienkāršību, bet dziļām domām.

...viss kas balts, karoga viducī: apkārt stipras straumes dzīvības krāsā.

Karogsardze svinīgi un labi apmācīti, uzvilka abus valsts karogus, tautai dziedot Latvijas valsts himnu.

Plkst. 14.00 sākās Svētku Akts, kuru Adelaidē tradicionāli organizē Adelaides Latviešu biedrība (ALB).

Gar *Tālavas* Lielās zāles sienām atkal lepni plīvoja Latvijas karogi, kuri kā goda sardze ielenca publiku. Šogad organizāciju karogus neienesa karogu sardzes, bet tie jau bija novietoti stendā zāles priekšā.

Aktu sākot, apmēram, 100 apmeklētājus uzrunāja ALB priekšsēde **Ilze Radziņa.** Savā runā viņa godināja visus tos, kuri pirms simts gadiem domāja, strādāja un izcīnīja Latvijas Valsts eksistenci. Tāpat sekojošās paaudzes strādāja, lai uzturētu Latvijas būtību. Tagad ir laiks jaunākai paaudzei turpināt – savā veidā atrast un uzturēt savu saiti ar Latviju. *Katram jāatrod sava Latvija.*

FOTO Pēteris Strazds

Karogi latviešu nama „Tālava“ pagalmā.

FOTO Pēteris Strazds

Adelaides Latviešu skolas saime svin Valsts svētkus.

FOTO Pēteris Strazds

ALB priekšsēde Ilze Radziņa uzrunā svētku akta dalībniekus.

Šogad LAAJ rīkojums bija katrai pavalstij rūpēties par Valsts Svētku runātājiem, jo neviens nevarēja pareģot, kādi būs ceļošanas ierobežojumi. ALB valdei izdevās pieaicināt **prof. Pēteri Gresti,** labi pazīstamo latviešu izcelsmes Austrālijā dzimušo žurnālistu, korespondentu, cilvēku tiesību aizstāvi (Viņam 2015. gadā piešķīra Austrālijas Cilvēku Tiesību aizstāvja medalu.) un aktīvistu par preses brīvību, kā Svētku runātāju. Adelaides publika tikai uzzināja par šo 1. novembrī citā sarīkojumā, bet Akts tomēr bija labi apmeklēts.

Referents uzrunāja auditoriju angliski. Viņš runāja par savu 400 dienu ieslodzījumu Ēģiptē, vispārējām izmaiņām valsts attiecībās pret žurnālistiem kopš 2001. gada, kad teroristu lidmašīnas ietriecās Dvīņu torņos Ņujorkā; grūti līdzsvarojamo, svārstīgo politiku starp valsts drošības interesēm un preses tiesībām visu atklāt. Greste vērsa uzmanību uz notikumiem Austrālijā: kā abas politiskās partijas ir atbalstījušas jaunus pret terorisma likumus, ierobežojot žurnālistu brīvību, norādot, ka šī tieksme varētu būt apdraudoša demokrātijai kā tādai.

Viņš arī pieminēja dīvaino, nesagaidīto palīdzību, ko saņēma no Latvijas un tās vēstnieci Ēģiptē – Ivetu Šulcu, kas bija instrumentāls viņa atbrīvošanā 2015. g. februārī.

Greste ir strādājis kā *Reuters, CNN* un *BBC* korespondents, pārsvarā Tuvajos Austrumos, Latīņamerikā un Āfrikā, bet patlaban ir Kvīnslandes Universitātes mācībspēks mēdiju un komunikāciju fakultātē. Viņš ir sarakstījis grāmatu *(2017, The First Casualty. Sydney, Australia: Viking.)* un patreiz ir vadošs lobijs, lai Austrālijas valdība ieved likumu par preses brīvību.

Sekoja apsveikumi. Vispirms dzirdējām pārraidīto **Latvijas prezidenta Egīla Levita** uzrunu tautiešiem pasaulē. *Mūsu valsts ir visu mūsu tautiešu kopiena, jebkurā pasaules malā tie atrodas.* Viņš pieminēja jauno *Diasporas likumu,* kurš ar modernās tehnoloģijas palīdzību varēs ciešāk savienot ik katru ar Latviju.

LR goda konsuls Dienvidaustrālijā **Dr. Valdis Tomanis** nolasīja sveicienus no Latvijas nerezidējošās vēstniecēs Austrālijai **Daces Treijas-Masī,** kurā viņa arī uzsvēra, Raiņa vārdos, tautiešu piederību vienai valstij. *Ir maza Latvija, ij tad, kad viena, Priekš divām Latvijām mums zemes trūkst. Kā bērns no vienas mātes dzimst, ne divām. Tā mums ir viena māte Latvija.*

Turpinājums 5. lpp.

Valsts Svētku svinības Adelaidē

Turpinājums no 4. lpp.

Pēc Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstnieces diasporas jautājumos **Elitas Gaveles** apsveikuma sekoja PBLA priekšsēdes **Kristīnes Saulītes** veltījums: *domāsim labas domas; darīsim labus darbus.*

Šogad LAAJ atzinības rakstus Dienvidaustrālijā bija nopelnījušas trīs sievietes: **Jolanta Lūsis** (ilggadēja latviešu pārstāve Baltiešu padomē); **Ļena Rumpe** (bijušā LAAJ KF skolas nozares un tagadējā Adelaides bērnudārza vadītāja) un **Lilita Daenke** (ALB kora *Dziesmu laiva* diriģente).

Pēc īsa starpbrīža dažādi ansambļi un mākslinieciskās kopas sniedza koncertu, parādot un pierādot, ka latviešu kultūras daudzveidīgās tradīcijas vēl ir dzīvas šajā pilsētā. Varam būt lepni, ka tik tālu no Latvijas, tik ilgi pēc pēckara ieceļošanas, Adelaidē ir tik rosīga latviešu sabiedrība. Kā Dienvidaustrālijas Latviešu organizāciju apvienības) DLOA priekšsēde **Skaidrīte Agoulēviča** savā runā teica, latviešu tautai piemīt sīkstums, kas tai palīdz izdzīvot pat smagākos pārdzīvojumus.

Vienmēr sirdi iepriecina, redzot visjaunāko paaudzi, skolas bērnus, kā lellītes savos tautas tērpos dziedot latviešu valodā un lecot tautas dejas soļus.

Sekoja koklētāju ansamblis *Ausma*, kurā spēlē 9 vecāka gada gājuma dalībnieki. Pēc tautas tērpiem likās, ka vairums koklētāju bija no Vidzemes novada!

Koncertu noslēdzot, uzstājās abi Adelaides kori – DV vīru koris *Daugava* ar divām dziesmām un ALB jauktais koris *Dziesmu laiva*. Viskopā apmēram 45 dziedātāji, kuri cītīgi katru nedēļu sanāk kopā, lai tiktos ar draugiem un mācītos latviskas dziesmas.

FOTO Pēteris Strazds

Dejo Adelaides Latviešu skolas skolēni.

Viss koncerts bija kā dāvana Latvijai.

Lai ieturētos valdības noteikumos, tradicionālais tosts Latvijai un uzkodas zviedru galda stilā nevarēja notikt. Toties, ALB valde un palīgi izdalīja katram klātesošam glāzi šampānieša un mazu paciņu, kurā bija pīrāgs un šķēlīte dzeltenmaizes. Daudz darba, bet laba izdoma. Kopīgi nodziedāja *Nevis slinkojot un pūstot.*

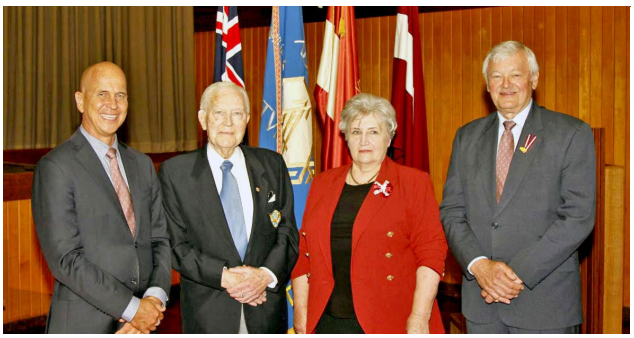

FOTO Pēteris Strazds

No kreisās: Svētku runas teicējs profesors Dr. Pēteris Greste, Bruno Krūmiņš, DLOA priekšsēde Skaidrīte Agoulēviča, LR goda konsuls Dienvidaustrālijā Dr. Valdis Tomanis.

Trešdien, tieši **18. novembrī,** notiks vēl citi pasākumi. No rīta, divās Adelaides priekšpilsētās pie pilsētas domēm, kā arī Adelaides *Daugavas Vanagu* namā, tiks uzvilkts Latvijas karogs. Pēc karoga uzvilkšanas, senioru grupiņa no Baltiešu ciema *Amber Aged Care* un *Laimas* senioru pulciņš, brauks noorganizētā busiņā uz vīnotavu, kuras īpašniecei ir latviešu saknes, un pēc tam uz pusdienām kādā Adelaides kalnu ēdnīcā.

Pievakarē slavenais Adelaides *kriketa* laukuma jumts tiks apgaismots Latvijas sarkanbaltsarkanās krāsās. Šo pasākumu ierosinājis un izkārtojis **Reinis Dancis,** kurš pats darba dēļ patreiz pārcēlies uz Darvinu, Austrālijas ziemeļos. Tur viņš jau savervējis apm. 25 latviešu izcelsmes ļaudis, kuri pulcēsies, lai atzīmētu Latvijas valsts dzimšanas dienu.

Domāju, ka šis *mazais tēva novadiņš Adelaidē* itin *diženi turējās,* un Latvijas vārds un tās Valsts svētki tika *godam* daudzināti!

Astra Kronīte
Laikrakstam „Latvietis“
15.11.2020

FOTO Pēteris Strazds

DV Adelaides nodaļas vīru koris „Daugava“ diriģenta Matīsa Reinharda vadībā.

FOTO Pēteris Strazds

ALB koris „Dziesmu Laiva“ diriģentes Lilitas Daenkes vadībā.

18. novembris zem Covid – 19

Jauni ierobežojumi

Cik ātri lietas mainās! Četras dienas atpakaļ rakstīju par Valsts svētku aktu Adelaidē. Cik plaša un brīva bija svinēšana! Šodien Adelaide atrodas zem pandēmijas tumšā mākoņa, un atkārtojas pulcēšanās ierobežojumi kā pirms 6 mēnešiem.

Tomēr šorīt, **18. novembrī, plkst. 10.30** Adelaides Daugavas Vanagu mītnē notika svinīga karogu ceremonija, kurā pulcējās apmēram 20 cilvēki. Kamēr klātesošie stāvēja zem nama lepnā dižozola, un dziedāja Latvijas valsts himnu, **Juris Ābols** un **Jānis Priedkalns** uzvilka karogus.

Sekoja nodaļas priekšnieces īsa uzruna, pēc kuras visi tika aicināti nama pagalmā uz tostu Latvijai un uzkodām.

Redzēsim, ko nākotne mums sagādās: iecerētie pasākumi – vai būs, vai nebūs?

Astra Kronīte
Laikrakstam Latvietis
18.11.2020

Pāri visam – Dievs!

Valsts Svētku atzīmēšana Sidnejas draudzē

Skaistā, saulainā svētdienas, **2020. gada 15. novembra,** rītā dievlūdzēji pulcējās Sidnejas draudzes īpašumā, lai svinētu Latvijas Valsts svētkus.

Pie draudzes nama durvīm plīvoja gan Latvijas, gan Austrālijas karogi, kā skaists atgādinājums, ka esam latvieši šajā skaistajā Austrālijas zemē, kas bijusi par patvērumu, svētību un mājvietu tik daudziem mūsu tautiešiem.

Svinības ievadīja ar svētku dievkalpojumu. Latvijas karogu svinīgi ienesa Svētā Jāņa baznīcā **Ivars Birze, Ināras Gedgovdas** ērģeļu pavadījumā. Dziedāt dievkalpojumā vēl nedrīkst, un dievkalpojuma iesākām ar dziesmu svētku atskaņojumu – Kaspara Salmiņa – *Lūgšana*.

Svētrunas temats bija Salamana māc.3:1-8, kur Salamans atgādina, ka katrai lietai savs noteikts laiks. Mācītājs pieminēja, ka šie arī bija vārdi, ko citēja jaunievēlētais ASV prezidents Baidens savā uzvaras runā. Dzīvē ir daudz un dažādas sezonas, bet pāri visām – Dievs. Tur ir mūsu drošībā.

Dievkalpojumā arī atskanēja instrumentāla versija no *Ave Maria* un arī no Lielbritānijas neklātienes kora iedziedājums *Hallelujah Chorus.* Visas ieskaņotas dziesmas skaisti atskanēja gaišās baznīcas telpās.

Dievkalpojumu noslēdza ar *Dievs, svētī Latviju* atskaņojumu.

Dievlūdzēji pulcējās draudzes namā uz pusdienām, kur svētku galdi bija klāti ar baltiem galdautiem un rotāti degošām svecītēm. Salvetes bija Latvijas karoga krāsās. Oficiālo daļu ievadot, mācītājs sveica draudzi un nodeva sveicienus arī no **Brigitas Elleres,** kas dzīvo Latvijā un pirms *Covida* regulāri ciemojās Sidnejā un ko esam uzņēmuši savā draudzes ģimenē. Ar Brigitas veiklo palīdzību, draudze varēja uz lielā ekrāna noskatīties Valsts prezidenta apsveikumu latviešiem diasporā.

Kaut gan gribējām, bet veselības noteikumu aizlieguma dēļ nevarējam ar balsi dziedāt ***Dievs, svētī Latviju***, mēs katrs dziedājām savā sirdī. Prezidenta runa gāja visiem pie sirds. Pēc galda lūgšanas visiem tika pasniegtas pusdienas – cīsiņi, kartupeļu salāti, bietītes un kāpostu salāti ar šķēli mācītāja šī rīta izcepto baltmaizi. Katram arī pasniedza vīna glāzi. Sekoja augļu kompots ar saldējumu un putukrējumu, kafiju un tēju.

Kamēr cilvēki baudīja pusdienas, uz lielā ekrāna skanēja latviešu dziesmas – vairākums no dažādiem Dziesmu svētkiem.

Katrs, kas ienāca zālē uz pusdienām, saņēma numurētu biļeti. Pēc pusdienām tās izlozēja. Trīs lietas ir labas lietas, un tā bija trīs laimīgie. Šokolādes kasti vinnēja draudzes sekretārs Valdis Krādziņs; liķiera pudeli – draudzes priekšnieks un galveno laimestu – groziņu – draudzes ērģelniece Ināra Gedgovda. Acīm redzot, atmaksājas būt amatā.

FOTO Linda Makfersona (MacPherson)

Valsts svētku dievkalpojums.

FOTO Linda Makfersona (MacPherson)

Valsts svētku svinības baznīcas zālē. Ekrānā Valsts prezidents Egils Levits.

Pārdomājot dienu, prātā nāca šodienas otrais Dieva vārda lasījums dievkalpojumā no vēstules Romiešiem, kur Pāvils raksta***: Jo, kā mūsu miesai ir daudz locekļu, bet ne visiem locekļiem ir viens un tas pats uzdevums, tā arī mēs, daudzi kopā, esam viena miesa Kristū, bet atsevišķi esam cits cita locekļi. Rom.12:4-5.*** Draudzē esam daudz locekļu, un, kad kopā strādājam kā viens, tad viss labi veicās. Šodienas dievkalpojums un sarīkojums izdevās, jo daudzi pielika savu roku.

Par pusdienām pateicība pienākas **Lindai Makfersonai (MacPherson)** par ierosmi, galdu saklāšanu un palīdzību virtuvē; **Tamarai Koškinai** – par kāposta salātiem; **Mārtiņam Koškinam** par biešu salātiem un palīdzību virtuvē; **Ritai Kristovskai** par kartupeļa salātiem un palīdzību virtuvē; **Brigitai Kubliņai** par saldo ēdienu un palīdzību virtuvē; **Eigitam Timermanim** par atspirdzinājumiem; **Sandrai Graudiņai** un **Andai Mednei** par galveno izlozes vinnestu.

Vēl viena skaista svētku diena pavadīta kopā ar draudzes ģimeni. Visi izjutām dziesmas vārdos izteikto: *„Latvietis esmu, latvietis būšu, latviets mūžam palikšu.“*

Kolvins Makfersons
(Colvin MacPherson)
Laikrakstam „Latvietis“

Redakcijā

Turpinājums no 3. lpp.

tie ir ap 48 000 uz miljons iedzīvotājiem.

Ar visu to, Latvijas Slimnīcu biedrība brīdina, ka „patlaban ārstniecības iestādes tuvojas 80% gultasvietu piepildījumam, kas pielīdzināms jau kritiskam līmenim“. Situācija paliekot arvien sliktāka, jo kopējais stacionēto *Covid-19* pacientu skaits turpina pieaugt tāpēc, ka aizvien slimnīcās tiek ievietoti vairāk nekā izrakstīti.

Priecīgs var būt tas, kuram paziņu lokā nav saslimušo. Bet sociālos medijos izmantot to kā pierādījumu, ka *Covid-19* nav nemaz tik lipīgs, ir vienkārši muļķības. Beļģijā, apmēram, katrs divdesmitais ir bijis inficēts, kamēr Latvijā tikai viens no 147.

Ar *„drosminieku“* palīdzību, Beļģijas statistika var arī Latvijai būt sasniedzama. Bet kurš to vēlas?

GN

Tasmānijas latvieši svin svētkus!

Hobartā pulcējās no vairākām pilsētām

Neskatoties uz *Covid-19* otro vilni Latvijā, mēs, Tasmānijas latvieši, nolēmām sanākt kopā svētdien, **15. novembrī,** lai atzīmētu Latvijas 102. dzimšanas dienu.

Mūs, kā jau katru gadu, mīļi uzņēma savā skaistajā pūču mājā Hobartas latviešu sabiedrības sirds un dvēsele – **Ieva Šaulis.**

Kopā bijām sanākuši 16 cilveki, no tiem 4 bija atbraukuši no Devonportas un Penguinas.

Par video tehniku atbildīgs bija **Mārtiņš Jēkabsons,** kurš mums atskaņoja Latvijas republikas prezidenta Levita kunga svētku uzrunu. Pēc prezidenta uzrunas kopīgi nodziedājām Latvijas himnu.

Noskatījāmies ļoti interesantu filmu *Latvijas himnai – 100.* Tā bija iespaidīga, no kuras mēs uzzinājām daudz jaunas informācijas par Kārli Baumani un par himnas tapšanu. Paldies, Mārtiņ, par jauko sniegumu!

FOTO Karisa Džeikabsone (Carissa Jacobson)

Valsts svētku svinību dalībnieki.

Katrs no mums bija sarūpējuši kādus svētku našķus, kurus baudījām, piedzerot kādu glāzi vīna vai sulas.

Mēs pavadījām ļoti interesantu pēcpusdienu brīvā, draudzīgā un nepiespiestā atmosfērā.

Sanākot kopā mēs kārtējo reizi uzlādējām savas latviešu baterijas!!!!!!

Lilita Miķelsone
Laikrakstam „Latvietis“

Jauni materiāli pamatskolas vecāko klašu skolēniem

Pamatota uz Lidijas Ziemeles mācību grāmatas

2018. gadā Melburnas Latviešu biedrības Daugavas skolā vecāku padomes un skolotāju iniciēts uzsākās projekts – sagatavot digitālus un estētiskus materiālus, lai skolēni mācību vielu varētu apgūt pēc 2012. gadā izstrādātās skolas mācību programmas un skolotājiem būtu vieglāk strādāt. Tika saņemtas gan Austrālijas valdības dotācijas *(grants)* tā izpildei, gan LAAJ atbalsts, gan privātpersonu ieguldījums šī projekta realizācijai.

Šogad svarīgāko daļu no projekta ir izdevies pabeigt. Pateicoties bijušā skolas pārziņa un vecāko klašu skolotāja **Alda Sveiļa** brīvprātīgajam darbam ir tapis gramatikas skaidrojums un uzdevumi vecākajām (6.-8.) pamatskolas klasēm. Ir sagatavotas 179 darba lapas par dažādām tēmām (īpaši par darbības vārdu un teikumveidi). Par darba lapu estētisko sakārtojumu un to maketēšanu ir parūpējusies grafiskā dizainere **Laila Grosa**. **L. Ziemeles** mācību grāmatai, uz kā pamatota šo materiālu secība un izklāsts, ir nenoliedzama vērtība, bet vairāk nekā piecdesmit gados, kopš šī grāmata ir izdota, mūsdienu latviešu valodā lietojamo vārdu krājums ir mainījies, un ir mainījies mūsu un mūsu bērnu priekšstats par to, kā būtu jāizskatās skolas mācību materiāliem. Vecāko klašu skolēni varēs beidzot darboties ar pievilcīgiem un gaumīgiem materiāliem.

Šis materiāls būs ieguvums visām latviešu skolām Austrālijā un citu valstu skolās, it īpaši tajās, kurās izvēlas sekot L. Ziemeles mācību metodikai. Izdarītais darbs ir vērtīgs un viegli izmantojams jebkurā klasē, kur mācās tajā brīdī gramatiku gan tiešajā, gan attālinātajā apmācībā. Nākotnē MLB Daugavas skolas plānos ir atjaunināt citus gadu gaitā krātos materiālus.

Materiāli sākumā būs pieejami *laaj.izglitiba google drive* augstā un zemā izšķirtspējā, kā arī *PowerPoint* versijā. Tas nozīmē, ka skolotāji tos varēs izmainīt un pārveidot pēc savām vajadzībām. Iespējams, ka vēlāk, pēc redaktora apskates, tie tiks ievietoti LAAJ mājas lapā vispārējai lietošanai, tāpat kā L. Gēmutes mazgrāmatiņas.

Vajadzība pēc digitāliem un izmaināmiem pēc savām vajadzībām materiāliem ir visā diasporā.

Izteiksim pateicību A. Sveilim, L. Grosai un **Mārai Rumpei**, kura atlasīja un šķiroja esošos materiālus, kā

Latviešu valodas darbu lapas.

arī joprojām koordinē un vada šo projektu. Paldies visiem, kas velta savu brīvo laiku citiem! Paldies LAAJ, kā arī privātpersonām par šī projekta atbalstu un ziedojumiem.

Pieeja šiem materiāliem tiks nosūtīta visiem Austrālijas nedēļas nogales skolotājiem elektroniski.

Ļena Rumpe
Laikrakstam „Latvietis“

FOTO Gunārs Nāgels

Izstādes atklāšana. Pie mikrofona izstādes kuratore Rūta Rinka.

Māra Branča skatījums

Latvju stila veidotājam Jūlijam Maderniekam – 150

„Mēs par Madernieku varam teikt, ka viņš ir ieaudzis savā stilā un latvju tauta ieaugusi viņā,“ tā tieši pirms 100 gadiem rakstīja gleznotājs **Kārlis Miesnieks.** Un dižajam piebaldzēnam var tikai piekrist – vismaz pavisam nesenos laikos katrai audējai vai rokdarbniecei Jūlija Madernieka vārds bija vienmēr uz lūpām un viņu daudzināja kā izcilāko meistaru latviešu daiļamatniecībā. Varēja aizmirst **Ansi Cīruli, Jūliju Straumi** vai kādu citu, bet viņu zināja.

Arīdzan aiztecējušā gadsimta 70.-80. gados, manu studiju laikā Mākslas akadēmijā, mākslas vēsturē nepārtraukti runāja par Jūliju Madernieku (1870-1955) gan kā par lielu ornamentu meistaru, gan kā par paklāju un citu tekstiliju autoru, gan kā par interjeru mākslinieku, gan kā par pedagogu, taču visvairāk par viņu kā par prasīgu un stingru izstāžu recenzentu, kurš dziļi un patiesi novērtējis sava laika mākslas attīstības procesus Latvijā. Padomju okupācijas gados notika pat vairākas viņam veltītas izstādes, bet nekad tās nebija tik pilnīgas un emocionāli iedarbīgas kā pati jaunākā, kas **līdz pat nākamā gada 28. februārim** skatāma Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā Rīgā. Tā ir ārkārtīgi krāšņa un notiek mākslinieka 150 gadu jubilejas reizē.

FOTO Gunārs Nāgels

Vāze „Ziemsētku kaktuss“. 1929-1939. Porcelāns, virsglazūras apgleznojums, zeltījums AS „M. S. Kuzņecovs“. Pētera Avena kolekcija.

FOTO no Latvijas Nacionālā arhīva krājuma

Jūlijs Madernieks. 1941.

Tāpat jāizceļ prieks par to, ka vismaz Rīgā izstāžu rīkošanā esam aizgājuši no rutīnas, kad vienu mākslas darbu nomaina ar otru un pasludina, ka jauna izstāde ir sagatavota. Tagad liela vērtība ir ne tikai ieguldītajam pētnieciskajam darbam, bet arīdzan izstādes vizuālajam tēlam kā palīglīdzeklim saturiskajai, emocionālajai un ideoloģiskai iedarbībai uz skatītāju.

Pietiek pārspert soli pāri izstāžu zāles slieksnim, kad skatītājs ir ierauts Jūlija Madernieka garīgajā telpā. Etnogrāfiskos ornamentus izmantoja, kuplināja un bagātināja Ansis Cīrulis un viņa kolēģi, arīdzan to izmantoja Jūlijs Madernieks savus paklājos, aizkaros, mēbeļu audumos vai tapetēs, taču viņa darbos tas bija tikai pamats, uz kā viņš radīja savus rakstus, gluži citus nekā ierastos ornamentus, ko nosaucam par Jūlija Madernieka stilu.

Tas notika tāpēc, kā uzsver **Rūta Rinka,** ka Jūlijs Madernieks, sekojot laikmeta prasībām, *„izvirzīja mērķi radīt vienotu stilu, kura izkopšana kļuva ar viņa radošā mūža virzošo spēku un izpaudās visdažādākajās darbības jomās. Šodien, skatoties uz Madernieka stilu ar simt gadu distanci, tas pārsteidz ar savu laikmetīgumu, bet pats mākslinieks – ar radošās darbības neparasti universālo diapazonu.“*

Taču tas, ka Jūlijs Madernieks tiecās radīt vienotu stilu, nav īpašs pārsteigums – pēc tā savulaik tiecās jaunākais stils gadsimtu mijā – jūgendstils un citi pirms tā. Arī latviešu stila veidotājs ceļu aizsāka, paķerdams sev ceļasomā jūgendu, kas mēģināja būt par pasaules vienotāju. Cita lieta – Jūlijs Madernieks centās radīt nacionālu, latvisku stilu, izceldams tautas rakstos bāzētu tautiskumu. Atcerēsimies 19.-20. gadsimta mijā radušos Skandināvijas un

Turpinājums 9. lpp.

Māra Branča skatījums

Tiem, kuri spēj redzēt un sajust

„Ne jau laiks nosaka mākslas darba kvalitāti un vērtību. Daba un glezniecība, divi mūžīgie lielumi, kas uzrunā un suģestē mākslinieces audeklos. Līgai Purmalei vienlīdz liels respekts, pat pielūgsme ir pret abiem šiem lielumiem. Mūsu laika dinamika, troksnis, raibums vēl jo vairāk liek aizturēt elpu un izbaudīt mirkli pie katra Līgas Purmales gleznojuma,“ teikts galerijas *Daugava* mākslinieces jaunāko darbu izstādes *Tepat tuvumā* anotācijā, tūlīt brīdinot, ka šī izstāde ir domāta *„tikai tiem, kuri ir saglabājuši spēju redzēt, sajust, pārdzīvot.“*

Tā vien liekas, ka **Līga Purmale** mūs visu savu radošo mūžu ir aicinājusi redzēt un sajust, ne tikai dzīvot, cepuri kuldami. Varbūt tas sākās ar Miervalža Poļa, mātes un pašportretiem ap 20.gs. 70. gadu vidū, bet visticamāk tad, kad gleznoja *Lapotni* vai *Vārtiņus* 1976.-1977. gadā. Bija klusi jāpieiet pie vecajiem dārza vārtiņiem vai jāatver baltās durvis, lai ieietu dārzā, istabā, Līgas Purmales pasaulē.

Bija gan laiks tūkstošgades mijā, kad skaļi košās krāsās iekaucās džezmeņu saksofoni vai trompetes un kad sarkanīgos tērpos ar visu ķermeni un dvēseli dejoja dejotājas, taču, noraugoties pēdējo gadu, arī šīs izstādes, audeklus, rādās, ka Līga Purmale atgriezusies pie pagājušā gadsimta 80. gadu ainavām. Gan tad, gan tagad māksliniece glezno Kurzemes ainavu, kur viņa kādreiz vasarās, bet tagad ik dienas dzīvo.

FOTO Māris Brancis

Skats no izstādes.

Tiesa gan, agrāko gadu darbos dažkārt ielavas kāds dramatiskāks motīvs ainavā, teiksim, negaisa mākoņu tuvošanās vai vētras lauzti koki gleznas pakājē. Jaunākajās gleznās, kuras tapušas pēdējos

Turpinājums 15. lpp.

Māra Branča skatījums

Turpinājums no 8. lpp.

ziemeļu valstu nacionālo romantismu, kam aicināja sekot Janis Rozentāls un ko izmantoja latviešu arhitekti. Atgādināsim tāpat to, ka abu gadsimtu mijā latvieši arvien drošāk un spēcīgāk sevi pieteica kā saimnieciskajā dzīvē, tā kultūrā. To uztvēra arīdzan Jūlijs Madernieks, kurš piedāvāja savu ļoti oriģinālu un spēcīgu skatījumu, savu variantu, kā izcelt un vienot latviešu tautu. Arī vēlāk 20. gs. 20.-30. gados viņš attīstīja šo stilu visās dzīves jomās, jo sevišķi interjerā, mēbelēs un tekstilijās. Diemžēl II Pasaules karš pasaulē pārtrauca šī stila veidošanas turpināšanos. Un tagad jau nav nekāda vienojoša stila.

Jubilejas izstādi sagatavoja kuratore Rūta Rinka un projekta vadītāja **Inese Baranovska,** viņām palīdzēja izstādes māksliniece **Dace Džeriņa** un grafiskā dizaina autors **Mārtiņš Ratniks,** kā arī visa plašā komanda.

Šīs ekspozīcijas virsvērtība ir tieši šī – tā apliecina, ka Jūlijs Madernieks latviešu mākslā bija unikāls, neatkārtojams un daudzpusīgs. Līdz šim skatītās izstādes patīkami atgādināja par autora lielo devumu latviešu kultūrā, taču nekad neatklāja mākslinieka fundamentālo nozīmi. Un to panāk gan ļoti plašais eksponātu daudzums, kas līdz šim nebija savākts vienuviet, gan ekspozīcijas mākslinieku iekārtojums. Lielus laukumus darbu foniem klāj Madernieka rakstu atkārtojumi un

FOTO Māris Brancis

Mēbeles. Fotogrāfijā no labās – Madernieka sienas un griestu dekorējums bijušajā Ata Ķeniņa ģimnāzijas aulā Rīgā, Tērbatas ielā 15/17 (tagad mazākumtautības Rīgas 40. vidusskola). Tas esot ar baltu krāsu pārkrāsots, un no ēkas interjera dekorējuma saglabājušies tikai fragmenti.

palielinājumi. Izstādes veidotāji nebīstas rakstus uzkrāsot vietvietām pat uz grīdas. Tas viss rada svētku noskaņu, izceļ jubilāra vietu vispārējā kultūrā.

Bez paklāju, aizkaru un mēbeļu audumu skicēm apmeklētāju uzmanībai nodotas līdz šim neredzētas tekstilijas, mēbeles, grāmatu izdevumi, fotogrāfiju palielinājumi, kurā parādās Jūlija Madernieka interjeri, kas gājuši bojā karu un varu maiņās.

Šī izstāde ir tāds pat atklājums, kā Riharda Zarriņa jubilejas izstāde Nacionālā mākslas muzeja galvenajā ēkā – kā viena, tā otra rada lepnuma sajūtu par tik bagātu kultūrslāni, kas atklājas, parokoties dziļāk pagātnē.

Vēl tikai jāpiebilst, ka gaidāms arī rakstu krājums, kas atklās šīs personības lielumu.

Māris Brancis
Laikrakstam „Latvietis“

FOTO no kora „Maska“ arhīva

Koris „Maska“ Rūmenes muižā pēc CD DEDICATION prezentācijas koncerta. Centrā diriģents Jānis Ozols.

„Maska“ sūta mīļus sveicienus Austrālijas draugiem

Koris ar pašreiz visaktuālāko nosaukumu pasaulē

Babītes novada jauktais koris *Maska,* tāpat kā citi amatierkolektīvi, savus mēģinājumus šobrīd ir pārtraucis, atbilstoši Latvijā noteiktajiem ierobežojumiem *Covid-19* izplatības samazināšanai. Gana īsa bija laime visiem satikties mēģinājumos nupat rudenī pēc pavasarī piedzīvotās īpaši garās pauzes. *Maska* par laimi paspēja nodziedāt divus īstus koncertus ar dzīviem skatītājiem, lai gūtu kaut nelielu mierinājumu un spēcinošas emocijas otrajam mēģinājumu pārtraukumam, kas nupat iesācies. Par spīti tam, ka 2020. gadu koris nevarēs atcerēties kā koncertiem un konkursiem sevišķi bagātu, iespējams, tas paliks atmiņā citos ar kori saistītos veidos. Kāda ir bijusi *Maskas* sezona šī gada pandēmijas gaismā? Par to raksta turpinājumā.

Vai koris ir koris arī tad, kad nedzied kopā?

Šāds jautājums, iespējams, iezadzies ne viena vien korista vai diriģenta prātā. Un kas to lai zina, kāda ir pareizā atbilde, bet viens ir skaidrs – koris mēģinās rast jebkādus veidus, kā turpināt dziedāt arī tad, ja klātienē to darīt nedrīkst. Vairāki Latvijas amatierkori klātienes mēģinājumu aizliegumu akceptēja, sākot tos organizēt kādā no virtuālajām platformām. *Maska* gan nolēma par *ZOOM kori* nekļūt, bet turpināt koristu balsis nodarbināt, uzdodot tiem mājasdarbus. Protams, katra paša ziņā palika uzcītība, taču, lai *Maskas* koristi nezaudētu savu formu pavisam, tika noteikti arī daži atskaites punkti.

Pirmais *Maskas* kopīgais mājasdarbs pavasarī, pavisam drīz pēc karantīnas pasludināšanas Latvijā, bija kora vokālās pedagoģes **Lauras Jēkabsones** skaņdarba *Ir jāpaliek mājās* apguve. Pats skaņdarbs tika veidots kā publisks aicinājums sabiedrībai ievērot valdības noteiktos ierobežojumus un izturēties atbildīgi pret savu un līdzcilvēku veselību. *Maskas* koristi saņēma digitālu nošu materiālu un ierakstītas balsu partijas, kuras katram bija mājās jāapgūst.

Koristiem tika lūgts savu dziedāšanu nofilmēt atbilstoši *režijas* prasībām, kas starp citu kalpoja arī par iemeslu uzvilkt nupat šūtos jaunos kora tērpus, kas *maskiešiem* stāv skapjos knapi iesvētīti. *Ir jāpaliek mājās* gala rezultāts Latvijā ieskanējās diezgan skaļi, par ko *Maskai* bija neapšaubāms prieks. Koristes **Laumas Izoldes Dziļumas** un kora vokālās pedagoģes **Lauras Jēkabsones** veidoto video, kur korim prasmīgā montāžas ceļā pievienojas valdības pārstāvji un citi sabiedrībā zināmi veselības jomas līderi, atskaņoja gan valsts televīzijas ziņu pārraidēs, gan atspoguļoja interneta ziņu portālos un arī sociālajos medijos.

Balss saites ir muskulis, kas jāuztur formā!

Pavasarim turpinoties, kādu brīdi

FOTO no kora „Maska“ arhīva

Koris „Maska“ pulcējās Tumē, Ozolu ģimenes māju plašajā pagalmā.

MASKA

koristiem tika dots laiks atelpai – bija skaidrs, ka karantīnas apstākļi nav viegli nevienam. Taču *Maskas* vokālā pedagoģe **Laura** turpināja rūpēties, lai koristu balss saites nezaudē savu spēku pavisam, ierakstot īpaši korim radītus vokālo treniņu video. Virtuālās nodarbības ietvēra visus svarīgākos elementus – elpas treniņus, reģistru vingrinājumus, dziedāšanas atbalsta muskuļu darbināšanu un citus Lauras īpaši sarūpētus uzdevumus dziedātājiem.

„Ir dažas labas lietas šajā visā situācijā. Pirmkārt, katrs kora dziedātājs iemanās vairāk būt patstāvīgs un atbildīgs, apgūstot jaunu repertuāru. To pierādīja mūsu pirmais mēģinājums klātienē, kad sākām dziedāt dziesmu, kuru katrs mācījās individuāli, sociāli distancējoties mājās pavasarī un vasaras iesākumā.

Otrkārt, domāju, ka šis laiks katram ir licis novērtēt kopā muzicēšanas burvību, kas iepriekš tika pieņemta par pašsaprotamu. Varu tikai minēt, kāda emociju gamma būs tad, kad viss šis būs beidzies un mēs stāvēsim plecu pie pleca lielajos kopdziedāšanas svētkos!“ šādu komentāru sniedz pati **Laura.**

Paralēli virtuālajiem vokālajiem treniņiem, *Maska* saņēma arī nopietnāku uzdevumu no kora vadības – apgūt diezgan augstas sarežģītības pakāpes skaņdarbu individuāli, līdz konkrētam termiņam nosūtot ierakstītu mācību rezultātu. Ar šo gan koristiem gāja ļoti dažādi, jo materiāls bija tehniski ne no tiem vieglākajiem – turklāt daudzdzīvokļu namos mītošo koristu kaimiņi, iespējams, nebija pārāk priecīgi par individuālajiem mēģinājumiem. Taču, satiekoties mēģinājumos septembrī, secinājām, ka darbs mājās pie konkrētā skaņdarba nav bijis gluži veltīgs.

Turpinājums 11. lpp.

„Maska“

Turpinājums no 10. lpp.

Divi koncerti – divos dārzos

Lai gan amatierkolektīviem vasaras sākumā tika ļauts mēģinājumus atsākt, ievērojot nepieciešamās distancēšanās prasības, *Maskas* vadība lēma lieki neriskēt un nogaidīt līdz brīdim, kad mēģinājumus atsākt būtu pēc iespējas drošāk. *Covid-19* situācija Latvijā turpināja stabilizēties, vasara lutināja ar skaistu laiku, un kora diriģents **Jānis Ozols** nolēma, ka ir laiks *Maskai* atkal satikties. Skaistā augusta dienā koris pulcējās Tumē, Ozolu ģimenes māju plašajā pagalmā. Satikšanās prieks bija neviltots, un tikpat patiess prieks bija izdziedāt visiem kopā kora repertuāra skaistākos skaņdarbus turpat dārzā zem ābelēm un klusām vakara debesīm. Koncerts izvērtās ekskluzīvi veltīts nepilnam desmitam skatītāju, diviem diriģenta suņiem un koristiem pašiem.

Maskas otrais šīs sezonas koncerts noritēja Jaunmoku pils dārza svētku *pārMAINĪTies* noslēgumā. *Masku* sveica kupls skaits klausītāju, kas koncertu bija gaidījuši jau šī paša gada maijā, taču zināmu iemeslu dēļ sagaidīja skaistā septembra novakarē. Koris izpildīja burvīgu repertuāru par prieku kā klausītājiem, tā pašiem sev. Turklāt tā bija neaprakstāma laime atkal visiem kopā stāvēt klausītāju un diriģenta priekšā un pats galvenais – dziedāt.

Koncerta apmeklētāji bija sirsnīga publika, kas ar neviltotu prieku baudīja *Maskas* uzstāšanos. Jāpiebilst, ka, ja kora noskaņojums allaž ir svarīgs faktors tā skanējumam, tad laikam nav jābrīnās par skaisto koncertu Jaunmoku pils dārza svētkos.

Jāpiemin, ka pa vidu starp abiem šī gada koncertiem, *Maska* paspēja piedalīties kāda skaista ieraksta tapšanā. Latvijā notiekošā TV raidījuma *X faktors* pagājušās sezonas finālā koris izpildīja *Zibsnī zvaigznes aiz Daugavas* kopā ar dziedātāju **Elīnu Gluzunovu,** un kļuva par lieciniekiem dziedātājas triumfam šovā. Z. Liepiņa kompozīcija Elīnas un *Maskas* izpildījumā skanēja tik īpaši, ka dziedātāja nolēma – tai būs vieta viņas pirmajā solo albumā. Augusta vidū koris piedalījās kompozīcijas ierakstā, pēc ilgākas pauzes izbaudot arī šādu kordziedāšanas formātu.

FOTO no kora „Maska“ arhīva

Pēc koncerta Jaunmoku pils dārza svētkos „pārMAINĪTies“.

Vai diriģents bez kora ir diriģents?

Par spīti ilgām pēc kora mēģinājumiem, koncertiem un citiem kopīgiem pasākumiem, uz ilgo *Maskas* pauzi var raudzīties arī caur ne tik rūgtu prizmu. Pēdējās pāris sezonas korim ir bijušas piepildītas ar notikumiem, koncertiem un konkursiem – viesošanās Austrālijā, Vispārējie latviešu Dziesmu un Deju svētki un Dziesmu kari, divi koru konkursi Japānā, ierakstīts *Maskai* veltītu skaņdarbu albums, koru *Eirovīzija* un vēl daudz kas cits. Nelielā mērā pauze korim un tā vadībai devusi laiku atjaunot spēkus, krāt iedvesmu un pats svarīgākais – ilgoties. Sailgoties pēc dziesmas un citam pēc cita, lai atkal un atkal pārliecinātos, cik liela bagātība *Maska* ir tai piederīgajiem.

Kora diriģents **Jānis Ozols** izteicies, ka diriģents bez kora nav diriģents. Viņam jāpiekrīt sakot, ka koris bez diriģenta nav koris. Kas Ozolam pašam sakāms par garo pauzi *Maskas* mēģinājumu procesā?

„Situācija pašreiz ir nopietna un nepieredzēta, tāpēc mums visiem ir jāsamierinās ar daudzām izmaiņām mūsu dzīvēs. Protams, ka man kā diriģentam, kurš gadiem ilgi ir slīpējis savu instrumentu – „Masku“ – pašreiz ir lielas bažas par ilgo pauzi, kas var ļoti nepatīkami atspēlēties brīdī, kad koris atkal varēs sanākt kopā un dziedāt. „Maska“ gadu gaitā neatlaidīgi ir pierādījusi sevi kā augsta līmeņa amatierkori, un šī panākuma galvenā atslēga ir regulāri un kvalitatīvi mēģinājumi. Ļoti ceru, ka mīlestība uz dziesmu, kas apvieno mūs, „maskiešus“, ļaus mums izturēt šo klusuma laiku, un tad, kad beidzot drīkstēsim atkal kopā atvērt savas mutes, varēsim tiekties pretim jaunām tālēm un mērķiem!“

Nobeigumam var vien pieminēt to, ka *Maska* bija diezgan cītīgi uzsākusi rudens sezonu. Korim šis ir divdesmitais, tātad jubilejas gads. Kā koris svinēs? Cerams, ka ar mūziku, protams. Plānos ir ārkārtīgi skaisti atskaņojumi, bet tie lai pagaidām paliek klusā noslēpumā.

Šobrīd atliek vien sūtīt mīļus sveicienus *Maskas* Austrālijas draugiem – Sidnejā, Adelaidē un Melburnā, kuru sirsnīgo uzņemšanu un palīdzību kora sapņa par Austrāliju īstenošanā atceramies ar vissiltākajām atmiņām biežāk nekā jūs varētu iedomāties! Vēlam mums un jums visiem veselību, izturību un nezūdošu sparu, lai kopā un, sargājot citam citu, ātrāk tiekam cauri šim pasaules pārbaudījumam!

FOTO no kora „Maska“ arhīva

CD DEDICATION prezentācijas koncerts Rūmenes muižā.

Dziesmā ir spēks – kopā dziedātā dziesmā ir milzīgs spēks

Bet kamēr nevaram dziedāt kopā klātienē, lai ilgas pēc kora kalpo kā skaists atgādinājums tai bagātībai un burvībai, ko dod šāda veida piederība.

Vismīļākie sveicieni un izturības vēlējumi no *Maskas* Latvijā!

Aiva Streļča,
„Maskas“ koriste

Baltijas Universitāte Pinebergā (4)

Guntara Saivas atmiņas

Trešais turpinājums. Sākums LL620, LL621, LL622.

Sports Pinebergā

Dibinot Universitāti studentiem, pēc ASV koledžu parauga, bija paredzēts obligātais sports. **Jānis Daliņš** bija iecelts par sporta dzīves vadītāju. Lai gan tā iecere nerealizējās, BU studenti tomēr ar panākumiem bija piedalījušies airēšanas, basketbola, volejbola un galda tenisa sacensībās pret apkārtējām vācu komandām.

Vieglatlētikā lietas bija atstātas *pašplūsmai*. Lodes grūšanā **Noldis Millers** tuvojās starptautiskajai klasei. **Raimonds Celms** bija viens no trimdas labākajiem 400 m un 800 m skrējējiem. **Pauls Bernāts** izcēlās augstlēkšanā un šķēpa mešanā, **Pēteris Riemeris** un **Aļģis Pūpēdis** sprinta distancēs. Ar šiem sportistiem es jau biju iepazinies trijās sacīkstēs 1947. gada vasarā – 11. maijā **Stendzinieka** atvadu sacīkstēs Gēstahtā, 20. maijā – Pinebergā un 15. jūnijā – Lībekā.

Kopā ar viņiem un varbūt arī vēl kādiem citiem, 1948. gada janvāra un februāra mēnešos vienu vai divas reizes nedēļā vakaros piedalījāmies Pinebergas vācu vieglatlētu treniņos pilsētas sporta hallē. Tos vadīja 1936. gada olimpisko spēļu vācu vingrotāju komandas dalībnieks **Bekers,** kurš individuālās sacensībās bija ieguvis 6. vietu. Kad bijām galīgi nokausēti dažādos vingrojumos gan bez, gan uz dažādiem aparātiem un rīkiem, tad sekoja sprinta starti. Kas tās bija par mokām! Bet fizisko gatavību vasaras sezonai bijām ieguvuši.

Ziemas laikā mēs paši, latviešu sportisti, bieži BU sporta vadītāja Jāņa Daliņa vadībā, vairāku svētdienu priekšpusdienās devāmies diezgan pagaros meža skrējienos. Pinebergas ziema bija ar paplānu sniega kārtiņu, kas skriešanu padarīja grūtāku. Daudz intensīvākiem treniņiem nometnes šķidrā zupa bija par vāju.

Jāni Daliņu biju redzējis vēl soļojam latviešu sacīkstēs 1947. gadā Pinebergā. Tad arī Aļģis Pūpēdis vēl bija soļotājs, un tikai 1948. gadā pārskolojās par sprinteri.

Mēs visi bijām vietējā vācu kluba *Verein für Leibesübungen, Pinneberg, e.V.* biedri, izņemot Noldi Milleru, kas bija Hamburgas kluba *St. Georg* biedrs. *Verein für Leibesübungen, Pinneberg* (*Vf*L) apvienoja visus sporta veidus pilsētā un ne tikai vieglatlētus. Ja futbolisti bija naudīgāki, tad iespējams, ka arī vieglatlēti kādu atbalstu dabūja.

Mana pirmā uzstāšanā *VfL* krāsās bija 25. aprīlī Pinebergas ielu stafetē *Quer durch Pinneberg* 2. komandā. Man bija jāsaņem stafetes kociņš no Riemera un 500 m tālāk jānodod Pūpēdim. Mūsu komanda ieguva 3. vietu. Nezinu, vai mēs visi bijām latvieši.

Visās sezonas sacīkstēs, izņemot latviešu rīkotajās, startēju no *VfL*.

Nākošais starts bija 2. maijā Elmshornā, kilometrus 15 no Pinebergas. *Jungmann* klasē (17 un 18 gadi) ar 11,8 sek 100 m ieguvu 1. vietu. Vispārējā klasē zviedru stafetē (400 + 300 + 200 + 100), man skrienot 100 m, *VfL* 1. komanda ieguva 1. vietu.

1. Vasaras svētkos, 16. maijā, Hamburgas futbola kluba *HSV* Rotenbauna *(Rothenbaum)* laukumā notika vieglatlētikas sacīkstes. Mēs, Pinebergieši, bijām aizbraukuši piedalīties zviedru stafetē. Ir saglabājusies šo sacīkšu programma. Interesanti, ka vēl 1948. gadā programmas lapiņas galvā rakstīts: *Mit Genehmigung der Militärregierung* (Ar Militārās Pārvaldes atļauju).

Tā bija mana otrā reize būt Rotenbauma laukumā. Pirmo reizi tas bija 1946. gada vasarā. Daudzās vietās Hamburgā uz lielām afišām bija izsludināta futbola spēle: *Latviešu nacionālais vienpadsmitnieks futbolā pret Hamburgas HSV Rotenbauma laukumā.*

Vāciešiem, tikai gadu pēc kara beigām, tas bija diezgan liels notikums – gandrīz vai valstu sacīkstes. *HSV* pat dēvēja par (pēdējo) Vācijas meistarkomandu, kas gan neatbilda patiesībai. Arī latviešiem tas bija liels notikums, sastādītai komandai sacensties ar vienu no Vācijas labākā un populārākā kluba komandu.

Tajā laikā Hamburgā darbu bija sākusi Baltijas Universitāte. *Zoo nometnē* dzīvoja gan studenti, gan mācību spēki, gan universitātes darbinieki. Krietns skaits no viņiem devās uz Rotenbaumu atbalstīt latviešu futbolistus. Arī no apkārtējām latviešu nometnēm ieradās līdzjutēji. Arī es atbraucu no Špakenbergas un kopā ar vairākiem universitātes mehāniskā laboratorijā strādājošiem tēva kolēģiem aizgājām noskatīties spēli. Bija interesanti redzēt, spēlējot vairākus latviešu labākos futbolistus, to vidū **Ārenu, Vanagu** un **Freimani.** Žēl, ka latvieši ar 2:1 pazaudēja.

No 1911. līdz 1963. gadam Rotenbauma laukumā bija notikušas *HSV* mājas spēles. Abās pusēs laukumam bija ar jumtu nosegtas tribīnes, vienīgās toreizējā Vācijā. Laukumu ar 27 000 skatītāju kapacitāti uzskatīja par vienu no skaistākajiem Vācijā. Kad 1963. gadā *HSV* pārgāja uz jauno Volksparka stadionu, tad Rotenbaums tika pamests iznīcībai.

1982. gadā, esot Hamburgā, vēlējos vēlreiz apskatīt slaveno laukumu. Izdevās caur krūmiem piekļūt laukumam no aizmugures puses. Laukums

Turpinājums 13. lpp.

FOTO no Guntara Saivas personīgā arhīva

Treniņā: Starteris Jānis Daliņš, uz starta Guntars Saiva un Aļģis Pūpēdis.

FOTO no Guntara Saivas personīgā arhīva

G. Saiva, P. Riemeris un A. Pūpēdis 1948. gada 21. augusta sacīkstēs Pinebergā.

Baltijas Universitāte Pinebergā (4)

Turpinājums no 12. lpp.

jau tad bija daļēji nojaukts. Vēl redzamas bija ar jumtu nosegtās galvenās tribīnes. 1997. gadā laukumu nojauca un tā vietā uzcēla dzīvokļu namus.

Vieglatlētikai laukums nebija īsti piemērots. Laukumam, izņemot galveno taisni, bija tikai trīs celiņi, kas ierobežoja to komandu skaitu, kas varēja piedalīties tajās stafetēs, kurās visa distance bija jāskrien pa celiņiem. Galvenajā taisnē gan bija 6 celiņi.

Uz 16. maija sacīkstēm mēs no Pinebergas bijām aizbraukuši piedalīties tikai zviedru stafetē. Sēžam otrās taisnes tribīnē, laukuma otrā loka sākumā, iepretim 200 m skrējiena startam. Zviedru stafete plkst. 12.10 bija sacīkšu pēdējā disciplīna. Te pēkšņi ap plkst. 11.10 skaļrunī atskan: *„Pinebergas pārstāvi B. klases 100 metru skrējienam, nekavējoties uz startu!“* Mani kluba biedri skatās uz mani, – tas taču esot es. Palīdz man novilkt treniņtērpu, un kājās uzvilkt naglenes.

Mēs nebijām iesildījušies, jo līdz stafetei vēl bija stunda laika. Tagad par iesildīšanos nevarēja domāt. Ar 11,8 sek. – esmu trešā vietā. Uzvarētājam un otrai vietai laiki vienādi – 11,6 sek. Kāpēc es tagad to pēc 72 gadiem vēl tik labi atminos? Uzvarētāja vārds ir izgaisis no atmiņas, bet viņš bija tas, kas vēl iepriekšējā gadā bija vairākkārt uzvarējis latviešu sprinterus un bijis ļoti arrogants. Man bija dota iespēja mēģināt atspēlēties, bet ar aukstiem muskuļiem to nevarēju.

Man vēl bija jāskrien 100 m zviedru stafetē. Mūsu komanda ar 2:10,0 palika 6. vietā.

Kājas juta gan. Pagāja nedēļas divas, kamēr muskuļu stīvums un sāpīgums galīgi izzuda, bet treniņi un sacīkstes turpinājās.

19. maijā sacīkstēs Elmshornā B. klases 100 m ar 11.9 sek ieguvu 1. vietu.

Tajā pašā laikā nebiju aizmirsis studijas. Maija mēnesī manā studiju grāmatā ir 7 paraksti par nokārtotiem 1. semestra eksāmeniem un vingrinājumiem, pēdējais no tiem – 28. maijā tēlotājā ģeometrijā.

30. maijā notika Pinebergas apriņķa meistarsacīkstes. Finālā ar 11,4 sek. guvu pārliecinošu uzvaru 100 m (Priekšskrējienā 11,6 sek.). Palīdzēju *VfL* ar 49,3 sek. uzvarēt 4x100 m stafeti.

Liels bija mans pārsteigums, kad pilsētā *VfL* ziņojumu vitrīnā, kur bija izlikti Pinebergas apriņķa vieglatlētikas meistarsacīkšu rezultāti, 100 m skrējienā mans vārds nebija minēts. Uzvarējis bija kāds cits. Nebija arī minēts, ka es būtu piedalījies ārpus konkurences. Kāpēc? Jāsecina, ka *auslenderu* piedalīšanās vācu meistarsacīkstēs nebija vēlama. Tāpēc notikušais bija jāpadara par nenotikušo. Tā, dažas nākošās nedēļas, kad varbūt biju sava labākā formā, un kad vāciešiem bija dažādas meistarsacīkstes, nebija iespējams piedalīties nevienās nopietnās sacīkstēs.

FOTO Guntars Saiva

Rotenbauma laukums 1982. gadā.

Tā nebija vietējā *VfL* vaina. Mūsu attiecības bija ļoti labas. Vieglatlētikas vadītājs **Liders (Lüder),** bija mums labs draugs. Kara gados viņš kādas reizes bija piedalījies vidus distanču skriešanas sacīkstēs Latvijā.

Tikai divas nedēļas vēlāk, 13. jūnijā, bija sacīkstes starp Stormanr un Pinebergas apriņķiem. Ar 11,5 sek uzvarēju 100 m un palīdzēju *Vfl* uzvarēt 4x100 m stafeti 47,3 sek. Ar 107:68 punktiem uzvarēja Pinebergas apriņķis. Palīdzēt Pinebergas apriņķim uzvarēt biju noderīgs!

Pēc iespējas mēs piedalījāmies kopējos *VfL* vieglatlētu treniņos, kurus vadīja jau pieminētais vingrotājs Bekers. Domāju, ka ar pieredzējušu vieglatlētikas treneri klubs būtu sasniedzis labākus panākumus. Diezgan bieži, reizes divas vai trīs nedēļā, gājām vieni paši uz Pinebergas sporta laukumu trenēties. Parastie gājēji bijām trīs: **Aļģis Pūpēdis, Pēteris Riemeris** un es – **Guntars Saiva.** Pie nometnes vārtiem, netālu no administrācijas ēkas, kur dzīvoja Daliņi, uzsvilpām. Pēc minūtēm divām vai trim iznāca laukā Jānis Dalņš, lai kopā ar mums dotos uz sporta laukumu. Toreiz, ja zinājām, ka būs sacīkstes, tad divas dienas pirms tam netrenējāmies.

Jūnijā bija liela nometne Timmendorfa pludmalē, kurā piedalījās latviešu sportisti, sporta darbinieki un studenti no diezgan plašas apkārtnes. Nometne bija plaši izreklamēta arī universitātē.

Mēs, kādi 6 vai 7 Pinebergieši, dzīvojām vienā teltī. Mūsu vidū bija arī Jānis Daliņš. Viņš daudz stāstīja par piedzīvoto 1936. gadā Berlīnes olimpiskajās spēlēs. Tad vēl tās atmiņas bija svaigākas. Piedalījāmies dažādās sporta spēlēs. Bija patīkami satikties ar trimdas labāko sprinteri **Albertu Priednieku.** Noorganizējām pat 60 m skrējienus dāmām. Kādu vakaru spēlējām arī zolīti.

Latviešu basketbolisti sacentās rokas bumbā ar kādu vācu komandu. Interesanti bija vērot atšķirīgos spēles veidus – mūsu basketbolisti ar driblu.

17. jūlijā Gēstahtā bija latviešu vieglatlētikas sacīkstes. Timmendorfa nometnē biju nedaudz apsaldējies. Pinebergā biju *ārstējies* ar dažādām tabletēm (kādas nu mājās bija). Tās bija atstājušas iespaidu uz manu reakcijas laiku. 100 m skrējienā tik ļoti nokavēju startu, ka tikai pašos pēdējos 3 – 4 m noķēru savus sāncenšus. Laiks 11,7 sek. Čuderāns – 11,8. sek., Pūpēdis – 12,0 sek. Pūpēdis pēc tam teica, ka viņi esot gaidījuši, kad tad es beigās *iešot* garām.

Lodes grūšanā ar 10,98 m pieveicu **Bernātu –** 10,68 m. Diska mešanā uzvarēja Bernāts, ar 28,73 m; paliku 3. vietā.

25. jūlijā Rendsburgā ar 11,6 sek uzvarēju atklātās *„offen”* klases 100 m skrējienā un izpelnījos skaistu medaļu.

No 29. jūlija līdz 14. augustam Londonā noritēja Olimpiskās spēles. Dzīvojām līdzi visiem notikumiem vieglatlētikā.

8. augustā Pinebergas baznīcā bija jaunatnes iesvētīšana. Par to lasīsim atsevišķi. Pirms tam apmeklējām **prof. Dr. Kārļa Kundziņa** vadītās iesvētības mācības Hamburgā.

30. jūlijā Hamburgas *Hoheluft* laukumā piedalījos vieglatlētikas sacīkstēs. Jānis Daliņš bija man atbraucis līdzi. Mums ieejot laukumā, atskanēja skaļš sauciens, kam tūlīt tikpat skaļi atbildēja Dalinš. Saucējs bija **Gerhards Šteks (Gerhard Stöck),** labs Daliņa draugs – Berlīnes olimpisko spēļu uzvarētājs šķēpa mešanā. Arī man bija iespēja sasveicināties ar Šteku.

100 m skrējienā ar 11,5 sek izcīnīju 3. vietu. 1. un 2. vietu ieguva ar 11,4 sek.

Bet tad nāca notikumi, kas uz visiem laikiem iespaidoja mūsu ģimenes tālāko dzīvi.

Guntars Saiva
Laikrakstam „Latvietis“

Turpmāk vēl

Muzejs „Latvieši pasaulē“ un režisore Māra Pelēce aicina

Iesaistīties dokumentālās filmas pabeigšanā

Muzejs un pētniecības centrs *Latvieši pasaulē* un režisore **Māra Pelēce** ir pašā pēdējā līkumā, lai pabeigtu pilnmetrāžas filmu par Ziemeļamerikas latviešu jauniešu demonstrāciju dēkām 1980. gados – Aukstā kara pēdējā uzliesmojumā! Tolaik degsmīgie latviešu jaunieši gan ķēdējās pie vēstniecībām, gan ar paštaisītiem krekliem, pogām un uzlīmēm uz automašīnām ikdienā pievērsa apkārtējo uzmanību Latvijas okupācijas jautājumam. Tas bija laiks, kad tikai retais amerikānis varēja atrast Latvijas vārdu uz kartes.

Filmas galvenā varone ir Jura Bļodnieka vecā automašīna *Chrysler Valiant Slant Six*. Tā 25 gadus stāvējusi Jura pagalmā Ņūdžersijā (ASV) un ir aprakstīta ar tādiem pretpadomju saukļiem kā *Nyet, Nyet, Soviet!* un *Gorbačev, ej ellē! (Go(rbachev) to hell!)*. Liela daļa no ASV trimdas latviešu paaudzes atceras automašīnas izmantošanu politiskajās demonstrācijās daudzās vietās ASV un Kanādā. Savulaik Juris automašīnu izmantoja ikdienā, braukājot ar *Valiant* pa savu dzimto štatu un šādi pievēršot uzmanību Padomju Savienības nelikumīgajai rīcībai.

Jau bēgļu nometnēs dzīvodami, latvieši mēģināja pievērst valstsvīru un mediju uzmanību Latvijas okupācijai. Viens no pirmajiem soļiem bija demonstrācija pie Štutgartes (Vācija) 1949. gadā, kurā piedalījās vairāki tūkstoši baltiešu. Šī cīņa turpinājās jaunajās mītņu zemēs – stāsti un atmiņas par brīvo Latviju tika lolotas un nodotas jaunajā trimdas latviešu paaudzē. Katras zemes politiskā un sabiedriskā kultūra lielā mērā ietekmēja latviešu rīcības spējas un motivāciju piedalīties un rīkot politiskas demonstrācijas.

Pagrieziena punkts, kad protesta demonstrācijās aktīvi sāka iesaistīties jaunieši, bija 1968. gads – tad Rietumberlīnes militārā pārvalde pēkšņi un stingri aizliedza pirmo Vispasaules latviešu jaunatnes kongresu (VLJK) Berlīnē, uz kuru bija ieradušies jaunieši no Ziemeļamerikas un dažādām Eiropas valstīm. Tieši šis aizliegums panāca daudz vairāk nekā jebkura iepriekšējā demonstrācija. Tas izraisīja karstas debates pašu jauniešu starpā par viņu personisko politisko un juridisko rīcību, lai panāktu Latvijas okupācijas jautājuma iekļaušanu pasaules politiķu dienaskārtībā. Kongress tika pārcelts uz Hanoveri, kur jauniešu sarīkotā demonstrācija nonāca pasaules preses uzmanības centrā.

Arī turpmāk trimdas latviešu jaunieši turpināja pievērst uzmanību Latvijas liktenim. Tā laika demonstrāciju lielākais sasniegums bija panākt Latvijas vārda izskanēšanu plašsaziņas līdzekļos – kaut vai dažas sekundes iekļūt televīzijas vai radio raidījumā.

FOTO Publicitātes foto

Jura Bļodnieka vecā automašīna Chrysler Valiant „Slant Six“.

Visaktīvākās demonstrācijas notika 1980. gados, visbezcerīgākajā stagnācijas laikā, kad likās, ka Latvijas valstiskuma atjaunošanas ideja ir mirusi uz visiem laikiem. Sākot ar mācītāja Māra Ķirsona asins liešanu uz Padomju Savienības karoga Eiropas drošības un sadarbības konferences laikā 1980. gadā Madridē, Spānijā (viņam un Latvijas likteņa apskatam tika veltīta sleja žurnālā *Time*), latviešu jaunieši izdomāja arvien interesantākus un reizēm pat nelegālus *izgājienus*. Daudzreiz tie beidzās ar īsu apcietinājumu par huligānismu, bet lielākoties neatstāja negatīvas sekas demonstrantu personīgajā dzīvē.

Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas daudzi no visaktīvākajiem latviešu jauniešiem nonāca Latvijā, un vairāki no viņiem aktīvi turpina strādāt Latvijas sabiedrības labā. Lai izklāstītu latviešu trimdas demonstrāciju vēsturi 20. gadsimta 80. gados, ir filmētas intervijas ar dažiem no šiem trimdas politiskiem aktīvistiem: ar mācītāju Māri Ķirsonu, Saeimas deputāti Vitu Tēraudu, Latvijas vēstnieku Grieķijā Pēteri Elfertu, advokātu Ivaru Slokenbergu un citiem.

Caur šīm intervijām, vēsturiskām fotogrāfijām un auto *Valiant* pieredzes prizmu tiks izstāstīts stāsts, kas ir maz zināms Latvijā: ar kādām pūlēm un aizrautību latvieši trimdā cīnījās, vairākās paaudzēs uzturot ideju par Latvijas neatkarības atjaunošanu. Turklāt tas raisa vairākus svarīgus jautājumus – ko par šo cīņu zināja latvieši Padomju Latvijā? Un ko īsti šīs savdabīgās demonstrācijas panāca?

Filma bez didaktikas pievēršas jautājumam par latvisku un patriotisku audzināšanu, mūsdienīgu *ziedošanos* ideāliem. Filma būs adresēta skatītājiem, kuri uzauguši gan brīvā pasaulē, gan arī PSRS okupētajā Latvijā. Tā dos iespēju ne tikai uzzināt, bet arī aizdomāties, kas īsti notika dzelzs priekškara otrā pusē, kā bija iespējams saglabāt latviskumu gan svešumā, gan padomju režīma spaidos.

Pievienojies mums!

Mēs varam kopā sasniegt finiša līniju – parādīt plašākai publikai dokumentālo filmu gan par šo unikālo automašīnu, gan par latviešu jauniešu degsmi, drosmi un asprātību, gan par dzīvi un notikumiem viņpus dzelzs priekškara! Aicinām Jūs iesaistīties filmas veidošanā, atbalstot šo projektu! Lai arī līdz šim saņemts dāsns atbalsts no dažādām organizācijām un fondiem, tomēr ir nepieciešams savākt **vēl $15 000 līdz 1. decembrim.** Ziedotie līdzekļi tiks izmantoti filmas pabeigšanas darbiem – montāžai, skaņu režijai, atklāšanas un izplatīšanas pasākumiem.

Filmas tapšanu var atbalstīt, maksājot ar kredītkarti drošā vidē internetā projekta mājaslapā: *http://valiant.lapamuzejs.lv/*. Par citiem ziedošanas veidiem ir iespējams uzzināt, rakstot uz muzeja e-pasta adresi *lapainfo@gmail.com*.

Toms Pāvils,
„Latvieši pasaulē“
Komunikācijas speciālists

Mums vēl ir vieta Jūsu sveicieniem, apsveikumiem, paziņojumiem.
Cena $7 par 1 cm vienā slejā. Minimums $10. Tieši šis laukumiņš izmaksās tikai $40.

Valsts prezidents Egils Levits

Turpinājums no 1. lpp.

kam, kad nevaram, kopā nākot, svinēt savas valsts gadadienu, būt klāt mūsu armijas parādē vai svētku uguņošanā.

Tomēr arī šodien mēs domājam par šiem vārdiem – tiem pašiem vārdiem, kas skan liela prieka un kopības brīžos kā ikreiz Dziesmu svētkos.

Tiem pašiem vārdiem *Laid mums tur laimē diet mūs' Latvijā,* ko pie sevis dziedāja Lidija Doroņina-Lasmane un neskaitāmi citi latvieši Sibīrijas lēģeros. Tur himna deva cerību, kurā patverties, lai izdzīvotu.

Simt gadu kā valsts himna, bet vēl ilgāk – jau gandrīz 150 gadu – *Dievs, svētī Latviju!* skan mūsu zemē gan mierīgos, gan priecīgos, gan tautai traģiskos laikos.

Himna – vecāka par valsti, dziesma, kas palīdzēja valstij tapt. Iesākumā kāds acīgs krievu cara cenzors aizliedza vārdu Latvija, tā vietā ļaujot minēt vien Baltiju. Viņš nojauta enerģiju, ko Latvijas vārds, skaļi izdziedāts, dotu latviešu pašapziņai. Toreiz vārda Latvija aprises vēl tikai skaidrojās un nozīmes dziļums tapa.

Baumaņu Kārlis, mūsu himnas autors, tautas ilgas ietvēra vārdā. Vārds palīdzēja tapt valstij.

Laid mums tur laimē diet, mūs' Latvijā pauž tautas gribu un apziņu par savām tiesībām.

Sapnis par *Mūs' Latvijā,* kas īstenojās 1918. gada 18. novembrī, vēl bija jānosargā Neatkarības kara kaujās. Latvijas *de iure* atzīšana, kam pavisam drīz – janvārī – svinēsim simtgadi, starptautiski apliecināja šīs mūsu dabiskās tiesības.

Mūs' Latvijā! latviešu tauta neaizmirsa okupācijas laikā un dziedāja tad, kad no jauna bija jāatgūst neatkarība.

Dārgā latviešu tauta!

Mūsu himnas vārdi *Laid mums tur laimē diet mūs' Latvijā* ietver dziļāku priekšstatu par sevi, par savu tautu un mūsu nākotni.

Mēs vēlamies brīvi, bez iejaukšanās un netraucēti paši veidot savu zemi un savu valsti – *Mūs' Latviju.* Mēs nelūdzam atļauju, mēs apliecinām savu gribu.

Himna neprasa laimi kāda viena *es* labumam. Himna nepazīst egoismu. Tā pazīst tikai *mēs* un *mums.* Latvija ir mūsu, mēs visi kopā gribam tur laimīgi būt. Tas ir ļoti demokrātisks apliecinājums. Mēs visi piedalāmies, veidojot Latviju tādu, kādu paši gribam. Mums īpašu. Visiem uzņemoties atbildību par kopīgo un citam par citu.

Mūsu himnā izdziedātā *laime* nav tikai tiecība vai sapņi, tā ietver apņēmību un gribu. Cilvēka būtībā ielikto un tautai kā kopumam dabiski piemītošo gribu veidot dzīvi labāku un laimīgāku. Laime kā pilnība, uz ko tiekties, mērķis, kas vienmēr attālinās, jo sasniegtais nekad nebūs tik labs, lai nevarētu būt vēl labāk. Pilnības piepildījums vienmēr ir nākotnē, bet tiecībā uz to mēs darām šodienas darbus.

Mani mīļie tautieši!

Kas mums visvairāk ir vajadzīgs šajā nedrošības un pārmaiņu laikā?

Rūpes vienam par otru un cilvēcība.

Tālredzība, kas šodienā ļauj saskatīt jaunas iespējas.

Kopapziņa, darot mūsu Latvijas valsti drošu, lepnu un skaistu.

Pacietība un apziņa, ka šī brīža grūtības ir pārejošas un mēs tās pārvarēsim.

Paldies jums visiem, kuri Latvijas laukos un pilsētās, Vidzemē, Kurzemē, Sēlijā, Latgalē un Zemgalē, visā plašajā pasaulē, kur mīt latvieši, ir strādājuši savā, savas ģimenes, savu līdzcilvēku un savas valsts labā!

Paldies par jūsu darbiem un par jūsu mīlestību pret Latviju!

Sirsnīgus valsts svētkus!

Valsts prezidents Egils Levits
18.11.2020.

Arhibīskape Lauma Zušēvica

Turpinājums no 1. lpp.

Sargi mūs no savtīguma grēka, vairo labestības un kalpošanas garu!

Atjauno veselību tiem, kas slimo, dod Kristus mieru un cerību, tiem, kas sēro! Pasargā tos, kas tik pašaizliedzīgi rūpējas par citiem slimnīcās un ģimenēs sniedz atbalstu savārgušajiem!

Paldies, Dievs, par labām ziņām, ka drīz būs vakcīna, kas palīdzēs mūs aizsargāt no ļaunā koronavīrusa.

Ar pateicību pieminam mūsu tautas varoņus, kas pagātnē upurēja sevi visu. Mēs lūdzam Tavu aizsardzību tiem, kas tagad sargā mūsu tēvzemi. Iedrošini katru tapt par varoni tiem, kas saslimuši, nonākuši finansiālās grūtībās, izmisumā, bailēs, trūkumā vai piedzīvo netaisnību un vardarbību – vienalga, lai kur arī pasaulē tie dzīvotu.

Dāvā drosmi un cerību ticēt gaišai nākotnei, ar visiem tās pārsteigumiem! Tu esi palīdzējis mums saprast ko jaunu katram par sevi un Tevi šajā pandēmijas laikā, un arī tādēļ vēl vairāk pateicamies par mūsu ģimenēm, draugiem un piederību mūsu tautai. Ticam – drīz varēsim kopā sanākt, lai ar vēl lielāku sirds degsmi Tev pateiktos par Tavu neizmērojamo žēlastību.

Dievs, svētī Latviju! Tur, kur pašu latvju zeme zem kājām, un arī tur, kur Latviju sirdī nes tie, kas lūgšanā dodas uz dzimtenes mājām. Āmen.

+ Lauma
Arhibīskape Lauma Zušēvica

Māra Branča skatījums

Turpinājums no 9. lpp.

trīs gados, dramatisms ir atbīdīts malā, palicis vien it kā bezkaislīgs apkārtējās dabas vērojums dažādās dienas stundās. Ainavā pavisam tuvu skatītājam vai vidējā plānā aug kāds koks vai krūms, tas palīdz radīt bezgalīgi plašas telpas ilūziju. Dziļi jo dziļi pamalē tālumu iezīmē zilu mežu strēle, bet vēl zīmīgākas ir debesis – te zilas ar tikko jaušamu mākoņu segu, te ar spalvu mākoņu plīvuru veido rotaļīgo kompozīciju. Tikpat svarīga ir ūdens lāma ziemas dienā, kurā atspoguļojas tuvējā krūmāja aprises.

Ainavas ir lielas (garākā mala 150-160 cm) vai nelielas (40 x 30 cm), kas blakus lielajām liekas kā miniatūras. Taču izmēram nav nekādas nozīmes, būtiskāks ir tas miers, kas izstaro no Līgas Purmales ainavām, tā harmonija un iekšējais līdzsvars, kas būtisks ir mākslinieces dzīvē, kur, kā liekas, vairs nav vietas lieliem saviļņojumiem. Vien gribas radošu noskaņojumu, lai sevi izteiktu krāsās uz audekla, kamēr roka spēj noturēt otu, bet acis uztvert vissīkākās toņu nianses.

Māris Brancis
Laikrakstam „Latvietis“

Datumi

Vārda dienas, dzimšanas dienas un zīmīgi notikumi

26. novembris
Konrāds, Sebastians
1905. ALT aktrise, režisore Lūcija Kalniņa.

27. novembris
Lauris, Norberts
1912. tautsaimnieks, operdziedātājs (Vācijā un Austrālijā) Ēvalds Maršaus.

28. novembris
Rita, Vita, Olita
1955. mākslas zinātnieks, LZA prezidents (2012-2020) Ojārs Spārītis.

29. novembris
Ignats, Virgīnija
1980. latviešu hokejists Mārtiņš Cipulis.

30. novembris
Andrievs, Andrejs, Andris
Andreja diena
1900. sabiedrisks darbinieks Austrālijā, SLT aktieris Mārtiņš Siliņš.
1937. sabiedrisks darbinieks Austrālijā Ivars Birze.
1940. režisors, skatuves mākslas peda-

Turpinājums 16. lpp.

Datumi

Turpinājums no 15. lpp.

gogs, rakstnieks Andrejs Migla.

1. decembris
Arnolds, Emanuels
1225. pēc bīskapa Alberta lūguma Vācijas karalis Heinrihs atzīst Rīgas bīskapijas zemes par Vācijas teritoriju un piešķir tās bīskapam firsta tiesības kalt naudu, dibināt pilsētas, spriest tiesu. Rīgā tiek izkalta pirmā monēta – feniņš.
1925. dibināta *Auseklis* – teologu brālība – līdz 1939. g. 24. martam – *Betānija*.

2. decembris
Meta, Sniedze
1825. (j.s., pēc v.s. 20. novembrī) publicists, viens no jaunlatviešu kustības aizsācējiem Krišjānis Voldemārs.
1885. bibliogrāfs, literāts Augusts Ģinters.
1907. pedagogs, publicists, rakstnieks Eduards Šmugajs.
1910. Aleksandrs Kancāns kopā ar T. Reiteru dibināja *Latvian Music*.
1947. Adelaides Latv. teātra ansambļa aktieris Indulis Bumbieris. ■

Sarīkojumi, draudzes ziņas un ziņojumi

Tiešsaistē

PBLA un LNKC attālinātās sarunas cikls #Kultūranepadodas. Visi trīs semināri noritēs PBLA izkārtojumā Zoom platformā, un jauni interesenti katram no tiem vai visiem var pieteikties, rakstot e-pastu uz adresi pbla@pbla.lv, temata lodziņā ierakstot „Pieteikums dalībai #Kultūranepadodas“.

Trešdien, 25. nov., plkst. 14.00 (Latvijas laiks) *Tautas tērpu valkāšanas aktualitātes – ko, kad un ar ko vilkt*. Vadīs Latvijas Etnogrāfiskā Brīvdabas muzeja Etnogrāfijas nodaļas vadītāja, etnogrāfe Dr. hist. Aija Jansone.

Adelaidē

Ceturtdien, 26. nov., plkst. 10.00 spēlēsim *Scrabble* visu dienu (latviešu un angļu valodā) un ēdīsim pusdienas. Pieteikties LAIMAS birojā. Mēneša maksa $5
Ceturtdien, 26. nov., plkst. 10.00 Pirmās palīdzības kurss. Pieteikties ALB LAIMA birojā līdz 24. nov., jo ir ierobežots dalībnieku skaits. Obligāts brīvprātīgajiem darbiniekiem tālr.: 8172 0820.
Piektdien, 27. nov., paredzētā Laimīgā stunda *Tālavā* **ATCELTA**.
Sestdien, 28. nov., plkst. 11.00 Pavārmākas kursi. Ināra Kalniņa demonstrēs saldo pārsteigumu, kas noderēs gatavojoties svētkiem. Dalības maksa $5, pieteikšanās obligāta (ierobežots dalībnieku skaits – 20 cilvēki).
Svētdien, 29. nov., plkst. 10.00 *Tālavā* novuss. Pulcēsimies, priecāsimies un uzspēlēsim novusu!
Svētdien, 29. nov., plkst. 11.00-15.00 Baltiešu Ziemassvētku tirdziņš Igauņu namā, 200 Jeffcott St., North Adelaide. Informācija Jaan Oks 0411 874 659.

Adelaides Sv. Pētera draudze

Prāv. Dr. J. Priedkalns.
Dievkalpojumos jāievēro COVID-19 noteikumi; jāsagatavo dalībnieku saraksts ar adresēm.
Svētdien, 6. dec., plkst.11.00 2.Adventa svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Brisbanē

Kvīnslandes latv. ev. lut. draudze

Kanberā

Sestdien, 5. dec., plkst. 14.00 Kanberas Latviešu biedrības pilnsapulce pie Intas Skrīveres, 26 Maclaurin Cres. Chifley. Groziņi vēlami. Izvēlēsimies kādu latviešu filmu, ko rādīt pēc sapulces.

Kanberas latv. ev. lut. draudze

Dievkalpojumi atcelti līdz Ziemassvētkiem.

Melburnā

Sestdien, 5. dec., Melburnas Latviešu namā MLB Daugavas skolas 8. klases izlaiduma akts.
Sestdien, 12.dec., Melburnas Latviešu namā MLB Daugavas skolas Ziemassvētku eglītes sarīkojums.

Daugavas Vanagu Krodziņa vakari atsāksies, kad valdības ierobežojumi to atļaus.
Daugavas Vanadžu klātienes darbība, ieskaitot pusdienas, atsāksies 2021. gadā.

Melburnas latv. ev. lut. draudze

Draudzes valde paredz, ka Ziemassvētku dievkalpojumi notiks baznīcā un Latviešu Ciemā. Tuvāka informācija sekos.

Pertā

Pertas ev. lut. Sv. Pāvila draudze

Māc. Gunis Balodis.
Svētdien, 6. dec., plkst. 10.30. dievkalpojums. 2. Advente.

Sidnejā

Trešdien, 2. dec., plkst. 13.00 Zolīte Latviešu namā.
Sestdien, 5. dec., plkst.12.00 Sidnejas DV namā Ziemassvētku eglīte.
Sidnejas Latviešu teātris piedāvā SLT izrādi *Makss un Morics* SLB mājas lapā tīmeklī: *http://slb.org.au/SLB_new/Pages_supplementary/SLT_MakssMorics_LV.htm*

Sidnejas ev. lut. latviešu draudze, Svētā Jāņa baznīcā

Māc. Kolvins Makfersons.
Svētdien, 29. nov., plkst. 10.00 dievkalpojums.
Svētdien, 6. dec., plkst. 10.00 dievkalpojums.
Svētdien, 13. dec., plkst. 10.00 dievkalpojums.
Svētrunas var noskatīties *YouTube* gan latviešu, gan angļu valodā. Saites var atrast draudzes mājas lapa tīmeklī: *http://www.sydneylatvianchurch.org.au*

Sidnejas latv. ev. lut. Vienības draudze

Māc. Raimonds Sokolovskis.
Svētdienas dievkalpojumi notiks saskanīgi ar sabiedriskajām regulām. Lūgums sazināties ar mācītāju R. Sokolovski, lai uzzinātu par nākamajiem dievkalpojumiem.

Zelta piekrastē

Zoom tikšanās neklātienē notiek katra mēneša pirmā un trešā ceturtdienā plkst. 15.00. *Zoom* saite tiek izsūtīta atsevišķi pirms katras tikšanā.

Latvijā

No 9. novembra līdz 6. decembrim Latvijā tiek izsludināta ārkārtējā situācija, nosakot stingrus veselības drošības pasākumus

Tiek atcelti un aizliegti publiskie pasākumi klātienē (piemēram, teātri, koncerti). Pulcēties privātos pasākumos var ne vairāk kā 10 cilvēki un ne vairāk kā divas mājsaimniecības vienlaicīgi. Sapulcēs, gājienos un piketos ārā var pulcēties līdz 50 cilvēkiem.
...
Nenotiek izklaides pasākumi, piemēram diskotēkas. Slēgtas ir spēļu zāles un bāri,... Dabas takas ir pieejamas individuālai atpūtai un strādā arī muzeji, izstādes, bibliotēkas un citas kultūrvietas. Pasākumi šajās vietās nenotiek.
...
Sabiedriskās ēdināšanas vietas drīkst izsniegt ēdienu tikai līdzņemšanai, izņemot izglītības iestādēs, darbavietās un lidostā "Rīga".
...
https://www.mk.gov.lv/lv/aktualitates/par-arkartejas-situacijas-izsludinasanu-0 ■

Eiro kurss

Eiropas Centrālās bankas atsauces kurss **20. novembrī.**
€1 = 1,62270 AUD €1 = 1,70860 NZD
€1 = 0,89393 GBP €1 = 1,18630 USD